

Kuvat kommunikoinnin tukena – vinkkejä arkeen

Ilmaiskeinojen monipuolinen käyttö tukee lapsen kielenkehitystä. Tähän lehtiseen on koottu ideoita siitä, kuinka kuvia ja muita puhetta tukevia ja korvaavia keinoja voidaan käyttää arjessa puheen ymmärtämisen ja tuottamisen tukena.

Sisältö

Kuvat kommunikoinnin tukena

Kuvat puheen ymmärtämisen tukena

Kuvat ilmaisun tukena

Apukeinoja

- kuvallinen päiväjärjestys
- kuvallinen reissuvihko
- kuvakommunikointikansio

Vinkkejä kommunikointiin

Kuvat kommunikoinnin tukena

Kuvia käytetään osoittamalla niitä samanaikaisesti puheen rinnalla. Kuvat ovat yksi tapa monipuolistaa ja laajentaa ilmaisua sekä tukea puheen ymmärtämistä vuorovaikutuksessa. Aikuisen mallin avulla lapsi ymmärtää kuvan ja konkreettisen esineen välisen yhteyden ja oppii itsekin käyttämään kuvia.

Esimerkki:



”Haluatko nuken?”

Voit käyttää rohkeasti erilaisia kuvia:



itse piirretyt kuvat



tietokoneelta valmiina saatavat
kuvat (esim. PCS-kuvat, Papunet,
Google)



valokuvat



lehtikuvat

- Päivittäiset lapselle tutut tilanteet ovat paras oppimisympäristö.
- kuvat on hyvä laittaa esille paikkoihin, joissa niitä tarvitaan.
- Tuttuja ja lapselle tärkeitä asioita ilmaisevat kuvat motivoivat häntä kuvien käyttöön

Kuvat puheen ymmärtämisen tukena

Lapsella voi olla vaikeuksia ymmärtää puhetta. Esimerkiksi sanallisten ohjeiden ja erilaisten sääntöjen ymmärtäminen ja muistaminen voi olla vaikeaa. Puheen ymmärtämistä voit helpottaa kuvittamalla muun muassa ohjeita, kommentteja ja leikkejä.

Esimerkki:



”Nyt (sanallinen) syödään” (näytetään kuvaa)

Ryhmätilanteissa seuraavat kuvasymbolit voivat auttaa lasta keskittymään ja seuraamaan:



- Painota lauseen avainsanoja äänenpainoilla (esim. iso NUKKE).
- Käytä myös eleitä, ilmeitä ja kehonkieltä kommunikaation tukena.

Kuvat ilmaisun tukena

Lapsella voi olla vaikeuksia ilmaista itseään ja saada itsensä ymmärretyksi. Tällöin lapsen innokkuus osallistua voi vähentyä, ja lapsi voi tuntea jäävänsä ulkopuolelle. Rohkaise lasta ilmaisemaan itseään kaikilla mahdollisilla keinoilla, esimerkiksi kuvien, eleiden ja viittomien avulla. Näitä keinoja voi käyttää puheen rinnalla tai puheen puuttuessa sen sijasta.

Kun lapsi on oppinut kuvan ja sen vastineen yhteyden, voidaan kuvia käyttää kommunikoinnissa esimerkiksi valintojen tekemisessä:



”Leikitkö autolla vai junalla?”

Kuvia tulisi sijoittaa paikkoihin, joissa niitä käytetään: eteiseen vaatekuvat, keittiöön ruokakuvat ja autoleikkiin liikennevälineiden kuvat.

Apukeinoja

Kuvallinen päiväjärjestys:

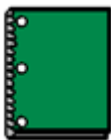
Lapsella voi olla vaikeuksia ajan hahmottamisessa ja tilanteesta toiseen siirtymisessä. Päiväjärjestys auttaa lasta jäsentämään aikaa ja tulevia asioita, mikä helpottaa siirtymistä ja tukee turvallisuudentunnetta. Aluksi päiväjärjestyksessä on hyvä olla päivän pääkohdat, mutta myöhemmin se voi olla hyvinkin yksityiskohtainen.



aamupala päiväkoti koti retki nukkua

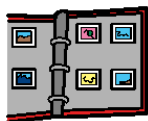
Kuvat laitetaan lukusuunnan mukaiseen järjestykseen. Kun tapahtuma on ohi, käännetään sen kuva. Päivän tapahtumat voidaan käydä läpi kuvia katselemalla kotona ja päiväkodissa esimerkiksi aamupiirissä. Arkipäivän poikkeukset, kuten retket, kannattaa ennakoida ja selvittää kuvien avulla. Kerro lapselle lyhyesti ja ymmärrettävästi, mitä tapahtuu ja miksi.

Kuvallinen reissuvihko:



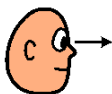
Reissuvihon avulla lasta voidaan auttaa kertomaan päivän tapahtumista. Kotona ja päivähoitossa laitetaan tai piirretään lapsen kassa yhdessä päivän / viikonlopun tärkeimmistä tapahtumista vihkoon. On olennaista, että viestit ovat lapsen kannalta merkityksellisiä. Anna Lapsen valita itse vihkoon tulevat kuvat.

Kuvakommunikointikansio:



Jotkut lapset käyttävät kommunikoinnin tukena omaa kuvakansiota, joka mahdollistaa yksittäisiä kuvia monipuolisemman kommunikoinnin. Kansio kulkee lapsen mukana kaikkialla.

Vinkkejä kommunikointiin



Varmista, että lapsi on suorassa kontaktissa kanssasi kommunikointi-tilanteessa, ja että huomion kohteenne on yhteinen.



Puhu lapsen kanssa arkipäivän tilanteissa. Kommentoi ja nimeä näkemäännä ja tekemisiänne. Käytä riittävän lyhyitä ja yksinkertaisia lauseita.



Osoita iloisuutesi, kun lapsi osallistuu kommunikaatioon tai onnistuu siinä.



Kuuntele lasta. Mikäli tilanne on sillä hetkellä huono, pyydä lasta odottamaan ja palaa mahdollisimman pian lapsen kysymykseen.



Älä huomauta lapsen virheistä. Toista malliksi sama sana / lause tai lauseen osa oikeassa muodossa.



Rauhoita keskustelutilanne. Lapsen keskittyminen hajaantuu herkästi ympäriltä tulevien ärsykkeiden, kuten TV:n äänten, vuoksi



Ota puhetta tukevat keinot käyttöön kaikissa lapsen arkiympäristöissä, kuten kotona, päivähoitossa ja isovanhemmilla.



Kaikkien, myös kielteisten tunteiden kohtaaminen on tärkeää. Tukevien ja korvaavien kommunikaatiokeinojen käyttö helpottaa vaikeiden asioiden käsittelyä.